

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 103/21
Luksemburgā, 2021. gada 15. jūnijā

Spriedums lietā C-645/19
Facebook Ireland u.c.

Vispārīgā datu aizsardzības regula (VDAR): Tiesa precizē nosacījumus valsts uzraudzības iestāžu pilnvaru īstenošanai attiecībā uz datu pārrobežu apstrādi

Ar dažiem nosacījumiem valsts uzraudzības iestāde var vērst dalībvalsts tiesu iestāžu uzmanību uz jebkuru iespējamu VDAR pārkāpumu, pat ja tā attiecībā uz minēto apstrādi nav vadošā iestāde

2015. gada 11. septembrī Beļģijas Privātās dzīves aizsardzības komisijas (turpmāk tekstā – “PDzAK”) priekšsēdētājs vērsās *Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg Brussel* (Briseles pirmās instances tiesa, kurā tiesvedība noris holandiešu valodā, Beļģija) pret *Facebook Ireland, Facebook Inc.* un *Facebook Belgium* ar prasību atturēties no noteiktām darbībām, lai *Facebook* izbeigtu apgalvotus datu aizsardzības tiesību jomas tiesību aktu pārkāpumus. Šie pārkāpumi izpaudās konkrēti kā informācijas vākšana un izmantošana par Beļģijas interneta lietotāju, kuriem ir vai nav *Facebook* konts, tīkklejošanas darbībām, izmantojot dažādas tehnoloģijas, piemēram, sīkdatnes, sociālos spraudņus ¹ vai pikseļus.

2018. gada 16. februārī minētā tiesa atzina savu kompetenci izskatīt šo prasību un pēc būtības nosprieda, ka sociālais tīkls *Facebook* nav pietiekami informējis Beļģijas interneta lietotājus par attiecīgās informācijas vākšanu un izmantošanu. Turklāt interneta lietotāju dotā piekrišana minētās informācijas vākšanai un apstrādei tika atzīta par nederīgu.

2018. gada 2. martā *Facebook Ireland, Facebook Inc.* un *Facebook Belgium* pārsūdzēja šo spriedumu *Hof van beroep te Brussel* (Briseles apelācijas tiesa), kas ir iesniedzējtiesa šajā lietā. Minētajā tiesā Datu aizsardzības iestāde (Beļģija) (turpmāk tekstā – “DAI”) rīkojās kā PDzAK priekšsēdētāja tiesībpārņēmēja. Iesniedzējtiesa atzina, ka tās kompetencē ir lemt tikai par *Facebook Belgium* iesniegto apelācijas sūdzību.

Iesniedzējtiesai bija šaubas par VDAR ² paredzētā “vienas pieturas aģentūras” mehānisma piemērošanas ietekmi uz DAI pilnvarām un it īpaši uzdeva jautājumu, vai par faktiem, kas radušies pēc VDAR stāšanās spēkā, proti, pēc 2018. gada 25. maija, DAI var vērsties pret *Facebook Belgium*, jo kā attiecīgo datu pārzine ir identificēta *Facebook Ireland*. Proti, kopš šī datuma un it īpaši, piemērojot VDAR paredzēto “vienas pieturas aģentūras” principu, prasību atturēties no noteiktām darbībām esot tiesīgs celt tikai Īrijas Datu aizsardzības komisārs un tas esot darāms Īrijas tiesu kontrolē.

Pasludinātajā virspalātas spriedumā Tiesa precizē valsts uzraudzības iestāžu pilnvaras VDAR ietvaros. Tādējādi tā tostarp nospriež, ka ar šo regulu dalībvalsts uzraudzības iestādei ar dažiem nosacījumiem ir atļauts īstenot savas pilnvaras pievērst šīs valsts tiesu iestāžu uzmanību

¹ Piemēram, pogas “patīk” vai “dalīties”.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV 2016, L 119, 1. lpp., turpmāk tekstā – “VDAR”). Saskaņā ar VDAR 56. panta 1. punktu: “Neskarot 55. pantu, galvenās uzņēmējdarbības vietas vai pārziņa vai apstrādātāja darbības vietas uzraudzības iestāde ir kompetenta rīkoties kā vadošā uzraudzības iestāde attiecībā uz minētā pārziņa vai apstrādātāja veiktu pārrobežu apstrādi.”

jebkādiem iespējamiem VDAR pārkāpumiem un sākt tiesvedību saistībā ar pārrobežu datu apstrādi³, lai gan tā nav vadošā iestāde attiecībā uz šo apstrādi.

Tiesas vērtējums

Pirmkārt, Tiesa precizē nosacījumus, ar kādiem valsts uzraudzības iestādei, kurai nav vadošās iestādes statusa saistībā ar pārrobežu datu apstrādi, ir jāīsteno savas pilnvaras pievērst tiesu iestāžu uzmanību jebkādiem iespējamiem VDAR pārkāpumiem un vajadzības gadījumā sākt tiesvedību, lai nodrošinātu šīs regulas piemērošanu. Tādējādi, pirmām kārtām, ar VDAR šai uzraudzības iestādei ir jāpiešķir kompetence pieņemt lēmumu, ar kuru konstatē, ka ar šo apstrādi netiek ievēroti minētajā regulā paredzētie noteikumi, un, otrām kārtām, šīs pilnvaras ir jāīsteno, ievērojot attiecīgajā regulā paredzētās sadarbības un konsekvences procedūras⁴.

Attiecībā uz pārrobežu datu apstrādi VDAR ir paredzēts “vienas pieturas aģentūras” mehānisms⁵, kas ir balstīts uz kompetenču sadalījumu starp “vadošo uzraudzības iestādi” un pārējām attiecīgajām valsts uzraudzības iestādēm. Šim mehānismam ir nepieciešama cieša, lojāla un efektīva sadarbība starp šīm iestādēm, lai nodrošinātu noteikumu par personas datu aizsardzību konsekventu un viendabīgu aizsardzību un tādējādi saglabātu tā lietderīgo iedarbību. Šajā nolūkā vadošajai uzraudzības iestādei VDAR ir paredzēta galvenā kompetence pieņemt lēmumu, ar ko konstatē, ka pārrobežu apstrādē ir pārkāptas šīs regulas normas⁶, kamēr pārējo valsts uzraudzības iestāžu kompetencei šāda lēmuma pieņemšanai – pat tikai pagaidu kārtā – ir izņēmumu raksturs⁷. Tomēr savu pilnvaru īstenošanā vadošā uzraudzības iestāde nevar atnest būtisko dialogu, kā arī lojālu un efektīvu sadarbību ar pārējām attiecīgajām uzraudzības iestādēm. Tādēļ šīs sadarbības ietvaros vadošā uzraudzības iestāde nevar neņemt vērā citu attiecīgo uzraudzības iestāžu viedokli un jebkurš būtisks un motivēts iebildums, ko izteikusi kāda no šīm iestādēm, vismaz uz laiku bloķē vadošās uzraudzības iestādes lēmuma projekta pieņemšanu.

Turklāt Tiesa precizē, ka apstāklis, ka dalībvalsts uzraudzības iestāde, kas nav vadošā uzraudzības iestāde attiecībā uz pārrobežu datu apstrādi, pilnvaras – vērst šīs dalībvalsts tiesu uzmanību uz jebkādu iespējamu VDAR pārkāpumu un sākt tiesvedību – var īstenot, tikai ievērojot lēmumu pieņemšanas pilnvaru sadali starp vadošo uzraudzības iestādi un pārējām uzraudzības iestādēm⁸, atbilst Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7., 8. un 47. pantam, kuros datu subjektam garantētas tiesības attiecīgi uz savu personas datu aizsardzību un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību.

Otrkārt, Tiesa nospriež, ka datu pārrobežu apstrādes gadījumā dalībvalsts uzraudzības iestādes, kas nav vadošā uzraudzības iestāde, iespēja izmantot pilnvaras celt prasību tiesā⁹ nav pakārtota priekšnosacījumam, ka personas datu pārrobežu apstrādes pārzinim vai to veicošajam apstrādātājam, pret kuru ir celta šī prasība, šīs dalībvalsts teritorijā ir jābūt galvenajai uzņēmējdarbības vietai vai kādam citam dibinājumam. Tomēr šo pilnvaru īstenošanai ir jāietilpst VDAR teritoriālās piemērošanas jomā¹⁰, un tas nozīmē, ka personas datu pārrobežu apstrādes pārzinim vai to veicošajam apstrādātājam ir jābūt dibinājumam Savienības teritorijā.

Treškārt, Tiesa nospriež, ka datu pārrobežu apstrādes ietvaros tādas dalībvalsts uzraudzības iestādes, kas nav vadošā uzraudzības iestāde, pilnvaras vērst šīs valsts tiesu iestāžu uzmanību uz jebkuru iespējamu VDAR pārkāpumu un vajadzības gadījumā sākt tiesvedību, var tikt izmantotas gan pret pārzinī galveno uzņēmējdarbības vietu, kas atrodas šīs iestādes dalībvalstī, gan pret citu šī pārzinī dibinājumu, ciktāl šīs prasības priekšmets ir datu apstrāde saistībā ar šī dibinājuma darbībām un šī iestāde ir kompetenta īstenot šīs pilnvaras.

³ VDAR 4. panta 23. punkta izpratnē.

⁴ Paredzētas VDAR 56. un 60. pantā.

⁵ VDAR 56. panta 1. punkts.

⁶ VDAR 60. panta 7. punkts.

⁷ VDAR 56. panta 2. punktā un 66. pantā ir paredzēti izņēmumi no vadošās uzraudzības iestādes lēmumu pieņemšanas kompetences principa.

⁸ Paredzētas VDAR 55. un 56. pantā, lasot tos kopā ar 60. pantu.

⁹ Atbilstoši VDAR 58. panta 5. punktam.

¹⁰ VDAR 3. panta 1. punktā ir noteikts, ka šo regulu piemēro personas datu apstrādei “saistībā ar darbībām, ko veic pārzinī vai apstrādātāja uzņēmējdarbības vietā Savienībā, neatkarīgi no tā, vai apstrāde notiek vai nenotiek Savienībā”.

Tomēr Tiesa precizē, ka šo pilnvaru īstenošanas priekšnoteikums ir VDAR piemērojamība. Šajā gadījumā, tā kā Beļģijā esošās *Facebook* grupas uzņēmējdarbības vietas darbības ir nesaraujami saistītas ar pamatlietā aplūkoto personas datu apstrādi, par kuru *Facebook Ireland* ir atbildīga attiecībā uz Savienības teritoriju, šī apstrāde tiek veikta “saistībā ar darbībām, ko veic pārziņa [...] uzņēmējdarbības vietā Savienībā” un tātad ietilpst VDAR piemērošanas jomā.

Ceturtkārt, Tiesa uzskata, ka, ja dalībvalsts uzraudzības iestāde, kas nav “vadošā uzraudzības iestāde”, pirms VDAR stāšanās spēkā ir cēlusi prasību tiesā par personas datu pārobežu apstrādi, šo prasību no Savienības tiesību viedokļa var turpināt uzturēt, pamatojoties uz Direktīvas par datu aizsardzību¹¹ noteikumiem, kura joprojām ir piemērojama tās noteikumu pārkāpumiem, kas izdarīti līdz šīs direktīvas atcelšanas datumam. Turklāt šī iestāde var celt minēto prasību par pārkāpumiem, kas izdarīti pēc VDAR stāšanās spēkā, ciktāl runa ir par kādu no situācijām, kurās ar šo regulu izņēmuma kārtā minētajai iestādei ir piešķirta kompetence pieņemt lēmumu, kurā konstatēts, ka ar attiecīgo datu apstrādi nav ievērotas šajā regulā ietvertās normas, un ciktāl šī iestāde ievēro šajā regulā paredzētās sadarbības un konsekvences procedūras.

Piektkārt, Tiesa atzīst, ka VDAR tiesību norma – saskaņā ar kuru katra dalībvalsts ar tiesību aktiem paredz, ka tās uzraudzības iestādei ir pilnvaras pievērst tiesu iestāžu uzmanību šīs regulas pārkāpumiem un vajadzības gadījumā sākt tiesvedību, – ir apveltīta ar tiešu iedarbību. Līdz ar to minētā iestāde var atsaukties uz šo tiesību normu, lai celtu vai uzturētu prasību pret privātpersonām, pat ja šī tiesību norma nav tikusi īpaši ieviesta attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos.

ATGĀDINĀJUMS. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ļauj dalībvalstu tiesām to tiesvedības ietvaros uzdot jautājumus Tiesai par Savienības tiesību interpretāciju vai Savienības akta spēkā esamību. Tiesa neiztiesā strīdus, ko izskata valstu tiesas. Valsts tiesai ir jāatrisina lieta saskaņā ar Tiesas nolēmumu. Šis nolēmums līdzīgā veidā ir saistošs citām valstu tiesām, kurām ir jāatrisina līdzīgas problēmas.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

Pilns [sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA tīmekļvietnē pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127.

Sprieduma pasludināšanas attēli ir pieejami “[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti (OV 1995, L 281, 31. lpp.).